

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19554/2022
20.09.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Мирјане Андријашевић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Гашић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 983/22 од 12.04.2022. године, у седници одржаној дана 20.09.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 983/22 од 12.04.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 983/22 од 12.04.2022. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П 264/21 од 01.06.2021. године предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 264/21 од 01.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова, а због неоснованог издржавања затворске казне исплати износ од 1.608.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 983/22 од 12.04.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П 264/21 од 01.06.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и због битне повреде одредаба парничног поступка, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије применом члана 404. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је пресудом Општинског суда у Крагујевцу К 439/06 од 05.10.2009. године оглашен кривим за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 2. у вези става 1. и 4. КЗС и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године. Назначена пресуда је преиначена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 645/12 од 20.02.2012. године у делу одлуке о казни, тако што је окривљени за наведено кривично дело осуђен на казну затвора од 1 године и 6 месеци. Тужилац се по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 3313/11 од 31.08.2011. године, а којом је био осуђен на казну затвора у трајању од 9 година и 11 месеци, већ налазио на издржавању казне затвора. Након тога, тужилац је пресудом Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 11 година и 3 месеца у коју је урачуната и казна по пресуди Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 645/12 од 20.02.2012. године. Међутим, наведена пресуда Апелационог суда у Крагујевцу укинута је пресудом Врховног касационог суда Кзз 21/2013 од 03.04.2013. године и предмет враћен на поновно одлучивање. Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж 2046/13 од 25.12.2013. године преиначена је пресуда Општинског суда у Крагујевцу К 439/06 од 05.10.2009. године, па је према окривљеном АА, овде тужиоцу, одбијена оптужба за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 352. став 2. у вези става 1. и 4. КЗС. Након тога, решењем Вишег суда у Нишу Кв бр. 40/14 од 29.01.2014. године, уважен је захтев осуђеног АА, овде тужиоца и дозвољено понављање кривичног поступка окончаног правноснажном пресудом Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године и прекинуто је извршење пресуде Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године. Према извештају КПЗ Ниш од 04.03.2021. године, тужилац се налазио на издржавању казне затвора у КПЗ Ниш по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2023. године у трајању од 11 година и 3 месеца, те је казну издржавао у периоду од 01.07.2004. године до 04.02.2014. године, када је издржавање обустављено на основу решења Вишег суда у Нишу Кв 40/14 од 29.01.2014. године. Како је пресуда Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године постала правноснажна 24.07.2013. године, а од стране Основног суда у Нишу Ик 1488/13 достављена КПЗ Ниш дана 03.10.2013. године, од наведеног датума се може сматрати да је тужилац по тој пресуди био на издржавању казне (од 03.10.2013. године до 04.02.2014. године, те ако би се анализирао ситуација без пресуде Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године, тужилац је издржавао казну по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 3313/11 од 31.08.2011. године у трајању од 9 година и 11 месеци у периоду од 01.07.2004. године до 27.12.2012. године, да би након тога наставио издржавање казне по пресуди Општинског суда у Крагујевцу К 439/06 од 02.10.2009. године, односно Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 645/12 од 20.02.2012. године, са предвиђеним истеком дана

27.04.2014. године. Како су наведене две пресуде спојене, тужилац је на крају издржавао казну по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године чије извршење казне је прекинуто дана 04.02.2014. године. За време боравка у затвору у трајању од 27.12.2012. године до 04.02.2014. године (402 дана), тужилац је трпео болове јаког интензитета, док је био у затвору и душевне болове средњег интензитета у трајању од 3 до 4 недеље и душевне болове лаког интензитета до изласка из затвора.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су, имајући у виду одредбу члана 584. став 1. тачка 2) ЗКП закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован. Ово из разлога што је тужилац наставио са издржавањем казне затвора у КПЗ Ниш по одлуци Вишег суда у Нишу Кв 147/13 чије је издржавање казне прекинуто 04.02.2014. године, па произлази да, имајући у виду назначену пресуду тужилац се није неосновано налазио у затвору 402 дана у периоду од 27.12.2012. до 04.02.2014. године када је прекинуто издржавање по пресуди Кв 147/13 од 11.06.2013. године. Даље, другостепени суд прихватајући ове разлоге првостепеног суда додаје и аргументе да није доказано да би тужиоцу била изречена кривична санкција која се не би састојала у лишењу слободе. Закључује да је небитна чињеница за одлуку о тужбеном захтеву да ли је тужиоцу у поновљеном поступку изречена казна затвора у краћем трајању од издржане казне или је изречена кривична санкција која се не састоји у лишењу слободе, или је оглашен кривим и ослобођен од казне, а коју првостепени суд на основу предложених изведених доказа у смислу одредби члана 7. и 228. ЗПП није могао да утврди јер је терет доказивања те чињенице на тужиоцу, на основу члана 231. став 2. ЗПП. Како тужилац није доказао да су испуњени услови да се сматра неосновано лишеним слободе, то је закључено да је захтев неоснован. Ово из разлога што према члану 7. став 1. и 308. став 1. ЗПП најкасније на припремном рочишту се може предложити извођење новог доказа. Предлог да суд прибави одлуку Вишег суда у Нишу која је донета након обновљеног поступка у односу на тужиоца, без навођења броја и датума те одлуке, указује на чињеницу да се тај доказ није могао извести.

По оцени Врховног суда, оваква правна аргументација нижестепених судова није прихватљива.

Наиме, чињеница је да је тужилац био на издржавању казне у КПЗ Ниш по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 3313/11 од 31.08.2011. године, којом пресудом је био осуђен на казну затвора од 9 година и 11 месеци. Тужилац се налазио на издржавању казне затвора од 01.07.2004. до 27.12.2012. године. Пресудом Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године извршено је такозвано спајање казни, тако што је тужилац осуђен на јединствену казну затвора од 11 година и 3 месеца, при чему је узета у обзир и казна затвора на коју је тужилац осуђен по пресуди Апелационог суда Кж 645/12 од 20.02.2012. године. Међутим, назначена пресуда је укинута од стране Врховног касационог суда. Поднет је захтев за понављање поступка везано за поступак спајања казни по предмету Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године, решењем Вишег суда у Нишу Кв 40/14 од 29.11.2014. године уважен захтев осуђеног и дозвољено понављање кривичног поступка правноснажно окончаног пресудом Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године, па је прекинуто извршење казне по назначеној пресуди. Према извештају КПЗ Ниш тужилац се налазио на издржавању казне у периоду од 01.07.2004. до 04.02.2014. године. Пошто је дозвољено по захтеву тужиоца, понављање кривичног поступка везано за пресуду Вишег суда у Нишу Кж 147/13 од 11.06.2013. године и то решењем Вишег суда у Нишу број 40/14 од

29.01.2014. године, након које одлуке је прекинуто издржавање казне, то указује на околност да је отпао правни основ да се тужилац и даље нађе у затвору по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године, а мимо времена које би провео у затвору по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 3313/11 од 31.08.2011. године. Уколико није било основа да тужилац настави са издржавањем казне по некој другој пресуди, а имајући у виду чињеницу да је пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 2046/13 од 25.12.2013. године преиначена пресуда Општинског суда у Крагујевцу К 439/06 од 05.10.2009. године и против тужиоца одбијена оптужба, то време које је тужилац провео у затвору, а везано за такозвано спајање казни која је утврђена пресудом Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године, се има сматрати као неосновано издржавање казне затвора. Чињеница да се тужилац налазио на издржавању казне по пресуди Вишег суда у Нишу Кв 147/13 од 11.06.2013. године у овом контексту не значи да је основано био у затвору одређено време, јер је назначена пресуда у каснијем поступку стављена ван снаге, што значи да је отпао правни основ за затвор, тј. произилази да је у том периоду тужилац био неосновано лишен слободе.

Одредба члана 584. став 1. тачка 2) ЗКП јасно предвиђа да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је издржавало казну затвора, а поводом захтева за понављање кривичног поступка или захтева за заштиту законитости изречена му је казна затвора у краћем трајању од издржане казне, или је изречена кривична санкција која се не састоји у лишењу слободе, или је оглашен кривим, а ослобођен од казне. Назначена одредба управо сасвим јасно упућује на закључак да у случају у којем се налазио тужилац, да дане проведене на издржавању казне, а које време је узроковано ранијом пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 645/12 од 20.02.2012. године се може сматрати временом неоснованог лишења слободе.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног суда, по истима поступити, тачно утврдити за који временски период се тужилац неосновано налазио на издржавању казне, имајући у виду чињеницу да је пресудом Општинског суда у Крагујевцу К 439/06 од 05.10.2009. године против окривљеног, овде тужиоца, одбијена оптужба за извршено кривично дело злоупотреба службеног положаја, а то представља период лишења слободе који је настављен након истека издржавања казне по ранијој пресуди. У случају немогућности утврђења тих чињеница затражиће извештај од КПЗ Ниш и прибавиће списе Вишег суда у Нишу Кв 40/14 ради тачног утврђења чињеница везаних за дужину неоснованог лишења слободе, тј. времена проведеног у затвору без правног основа. Прибављање тих података не може се превалити на странку, јер је терет доказивања и утврђивања тих чињеница на туженом, а не на тужиоцу, пошто се код туженог налазе сви списи предмета па уколико тужилац не може да дође до тих података, онда је суд дужан да исте прибави.

Након правилног утврђивања свих релевантних чињеница, првостепени суд ће оценити који износ тужиоцу би припао на име неоснованог издржавања казне затвора за спорни период па ће у складу са чланом 200. ЗОО и чланом 584. став 1. тачка 2) ЗКП донети закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић